

Mizející svět Hillary Clintonové a washingtonská zrada obrazů v pražské Libni

Stalo se v poslední době módou nabízet věci takzvaně "s příběhem". Třeba když je v restauraci strážník upozorněn, že steak pochází z krávy, která prožila šťastný život v Argentině.

[_Bezúčelná procházka Libní. Foto: Michael Borek](#)

Mluvit o nějaké příběhové nadstavbě v souvislosti s výstavou fotografií by ale mohlo působit nejen hloupě, ale také podezřele. Fotky přece vyprávějí své příběhy, nepotřebují vnější narativ.

K [výstavě fotografií Michaela Borka](#), která je do 22. září otevřena v synagoze v pražské Libni, se ale váže "story", jíž nelze odolat. Vždyť jak často návštěvník spatří fotografie, které má doma i bývalá první dáma USA, někdejší americká ministryně zahraničí a demokratická kandidátka na prezidentku [Hillary Clintonová](#)?

Zaniklý svět krajek

"Naráz se tam zastavil čas, jako by tam vybuchla neutronová bomba, která vyhubí život, ale nezničí věci," vypraví [Michael Borek](#) o někdejší největší americké továrně na krajky ve Scrantonu ve státě Pensylvánii. Roku 2010, kdy tam dva týdny fotil, byla už osm let zavřená, ale kromě lidí skoro vše zůstalo tak, jako když fabrika v roce 2002 ze dne na den ukončila provoz.

[Krajkárna Scranton.](#) | [Foto: Michael Borek](#)

reklama

Pro svoji fotografickou tvorbu Michael Borek ve Scrantonu vytěžil [cyklus snímků](#) zaniklého světa manufakturní výroby v rezavém průmyslovém pásu Spojených států, známém pod anglickým názvem rust belt.

Vedle fotografování, které už dnes zabírá takřka všechn jeho čas, se ovšem Borek v hlavním městě USA Washingtonu, kde žije od roku 1996, živil a stále ještě občas pracuje jako tlumočník.

Nenajímá si ho česká strana, nýbrž Američané, a to na V.I.P. úrovni. V září 1998 během návštěvy Václava Havla v Bílém domě tak byl například po ruce Billu Clintonovi, kdyby snad bylo potřeba přeložit Havlovy komentáře k vystoupení hudebníků Loua Reeda a Mejly Hlavsy. O deset let později, v roce 2008, zase Borek seděl v Oválné pracovně Bílého domu vedle George Bushe, kdyby se tehdejší český premiér Mirek Topolánek musel uchýlit ke své mateřštině a jeho slova bylo třeba překládat.

Michal Borek (*1958)

Vystudoval v Praze Vysokou školu

A na podzim 2012 doprovázel Borek jako tlumočník tehdejší ministryni zahraničí Hillary Clintonovou na její cestě do Prahy. Když během cesty vyprávěl Humě Abedinové, poradkyni a důvěrnici Clintonové, o svých fotografiích ze Scrantonu, sepla se překvapivá projení.

ekonomickou. Na začátku 90. let se přestěhoval do USA a jako **tlumočník** na volné noze začal pracovat pro americkou vládu.

Od mládí také **fotil**, v posledních dvaceti letech profesionálně. Jeho fotografie z opuštěné továrny na krajky ve Scrantonu v americké Pensylvánii byly vybrány na výstavu kurátory z muzeí Corcoran, Whitney, Hirschhorn, Getty a Phillips.

V roce 2011 byla Borkova samostatná výstava z tohoto projektu vyhodnocena jako **jedna z deseti nejlepších výstav fotografií ve Washingtonu DC** a deník New York Times později [publikoval článek o tomto projektu](#). V Praze, v New Yorku a ve Washingtonu měl několik samostatných výstav.

Jeho aktuální **výstava "Z Bílého domu do Libně"** je v pražské libeňské synagoze otevřena do 22. září.

za fotky, které jsem jí před tím poslal," vypráví Michael Borek. Trochu je při tom ovšem znát, že tyto vzpomínky už bere jako povinnou úlitbu médiím, aby novináři měli své téma, ale že jeho samotného už více zajímají nové projekty.

A fotky ze Scrantonu jsou také jen jedním ze tří cyklů, které nyní Borek pohromadě vystavuje v libeňské synagoze. Svého druhu českým pokračováním k americkým snímkům ze Scrantonu jsou fotografie právě z Libně, nazvané - v upomínce na film Alexandra Hackenschmieda z roku 1930 - [Bezúčelná procházka po letech](#).

"Nejdříve jsem fotil jen tak, bez plánu," vrací se Borek zhruba deset let zpátky. Pak se ovšem v reálném, ale postupně mizejícím starém libeňském světě objevily plakáty developerské firmy, avizující, že se bude stavět nová Libeň. A toto prolínání i kontrast Borka zaujaly tak, že volný cyklus změnil v cíleně zaměřenou fotografickou práci.

Jedním z někdejších zaměstnanců [scrantonské krajčárny](#) byl Hugh Simpson Rodham, který se svojí manželkou Hannou ve Scrantonu žili celý život. A prázdniny tam s nimi, v domě, kde vyrostl její otec, pravidelně trávil jejich vnučka Hillary, pozdější první dáma USA.

Jak Libeň požrala developery

Slovo dalo slovo, poradkyně o fotkách řekla ministryni, a na konci byl dopis od Hillary Clintonové.

"Moc mile, osobně, mi poděkovala

[Bezúčelná procházka Libní. | Foto: Michael Borek](#)

"Zajímal mě ten kontrapunkt, kdy vizuální zobrazení nové Libně na plakátech developerů, které mě nejdříve iritovaly, postupně zestárlo, plakáty zarostly, potrhaly se. Jako by si je stará Libeň, která sama zmizela, nakonec vzala s sebou," vysvětluje.

Fotky fotek z Ameriky

Při pohledu na fotky z libeňského cyklu divák chvíli váhá, kde na snímku končí stylizovaný plakát developera a kde už je libeňská realita. Což je pak přímo záměr, tedy "klamat obrazem", třetího projektu výstavy v libeňské synagoze.

Nejdřív to vypadá jako dobře známé památky Washingtonu či panorama New Yorku. Jenže je to takzvaná [Zrada obrazů](#), jak Michal Borek - v počtě malíři Renému Magrittovi - tento cyklus nazývá.

Závěr palivové nádrže uprostřed pohledu na New York? Divák chápe, že vidí "obraz obrazu", snímek města nalepený na turistickém autobuse.

[Krajkárna Scranton. Foto: Michael Borek](#)

"Pomíjivost, záměrné vytrhávání z kontextu...., věci nejsou tím, čím se na první pohled znají být," vyjmenovává Michal Borek sjednocující témata tří různých projektů své výstavy v libeňské synagóze.

A ostatně i ta svým posazením u stanice metra Palmovka - kdy při prvním setkání člověk váhá, co má vlastně před sebou - dobře zapadá do Borkova vizuálního příběhu o mizejících světech a šalbě prvních vjemů.

[Zrada obrazů New York. | Foto: Michael Borek](#)